

ATLAS HISTORYCZNY
MIAST POLSKICH

Redaktor ROMAN CZAJA

TOM I

PRUSY KRÓLEWSKIE
I WARMIA

Redakcja historyczna ROMAN CZAJA
Redakcja kartograficzna RADOSŁAW GOLBA

ZESZYT 10

THE HISTORICAL ATLAS
OF POLISH TOWNS

Editor ROMAN CZAJA

VOLUME I

ROYAL PRUSSIA
AND ERMLAND

Historical editing ROMAN CZAJA
Cartographic editing RADOSŁAW GOLBA

FASCICLE 10

TCZEW
A L B U M

Autorzy

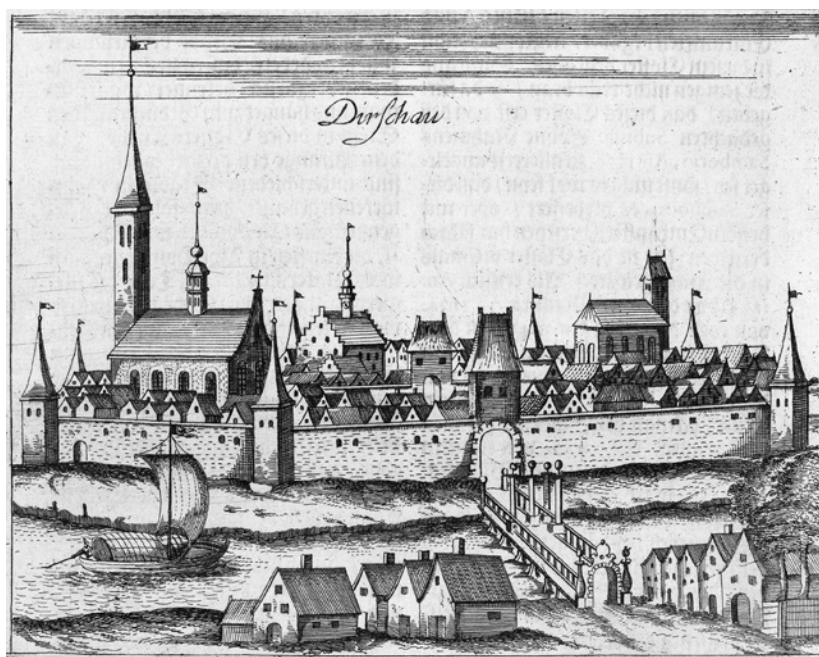
ROMAN CZAJA, RADOSŁAW GOLBA
AGNIESZKA PILARSKA

Tłumaczenie na język angielski
ANNA MALESZKA

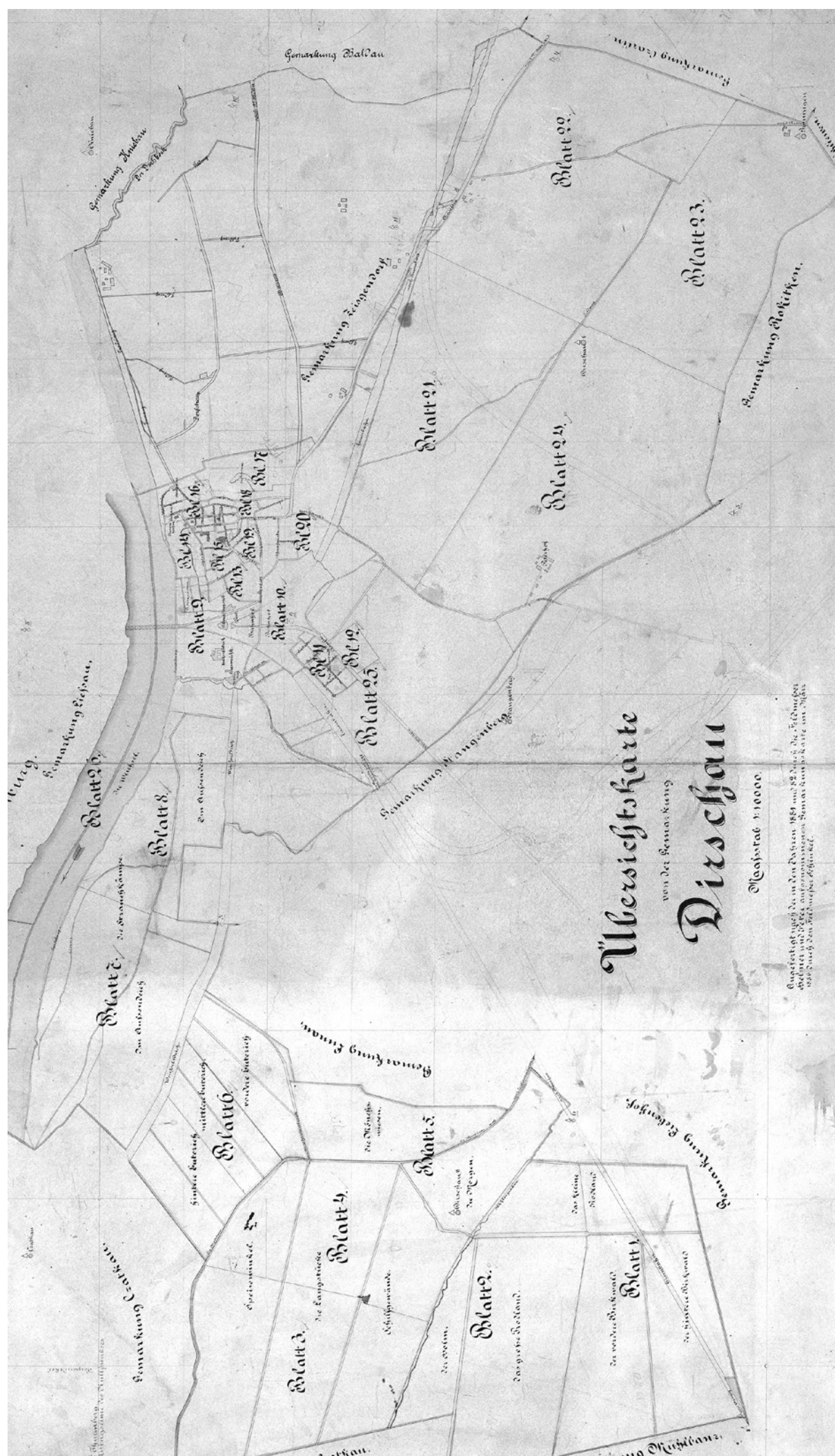
Authors

ROMAN CZAJA, RADOSŁAW GOLBA
AGNIESZKA PILARSKA

English translation
ANNA MALESZKA

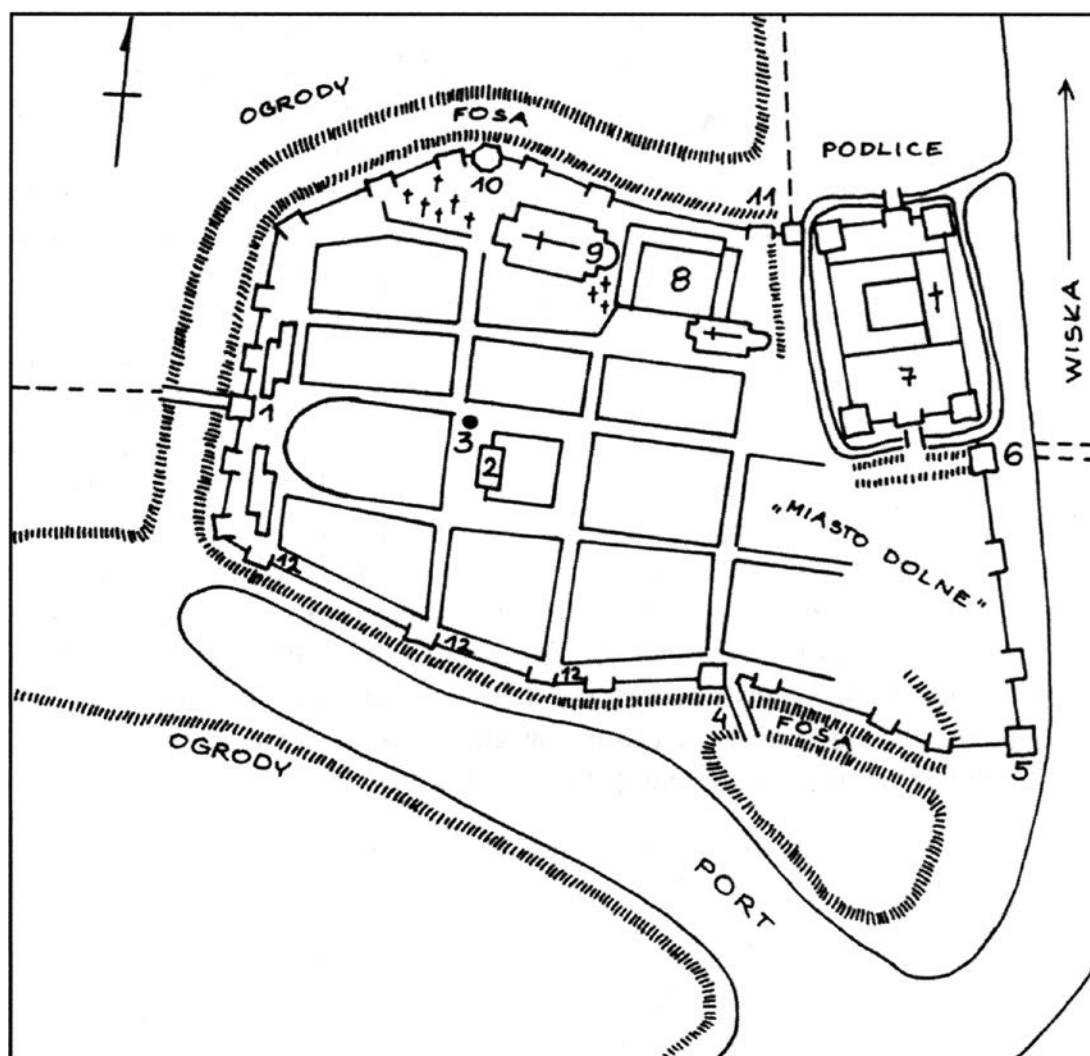

TORUŃ 2024

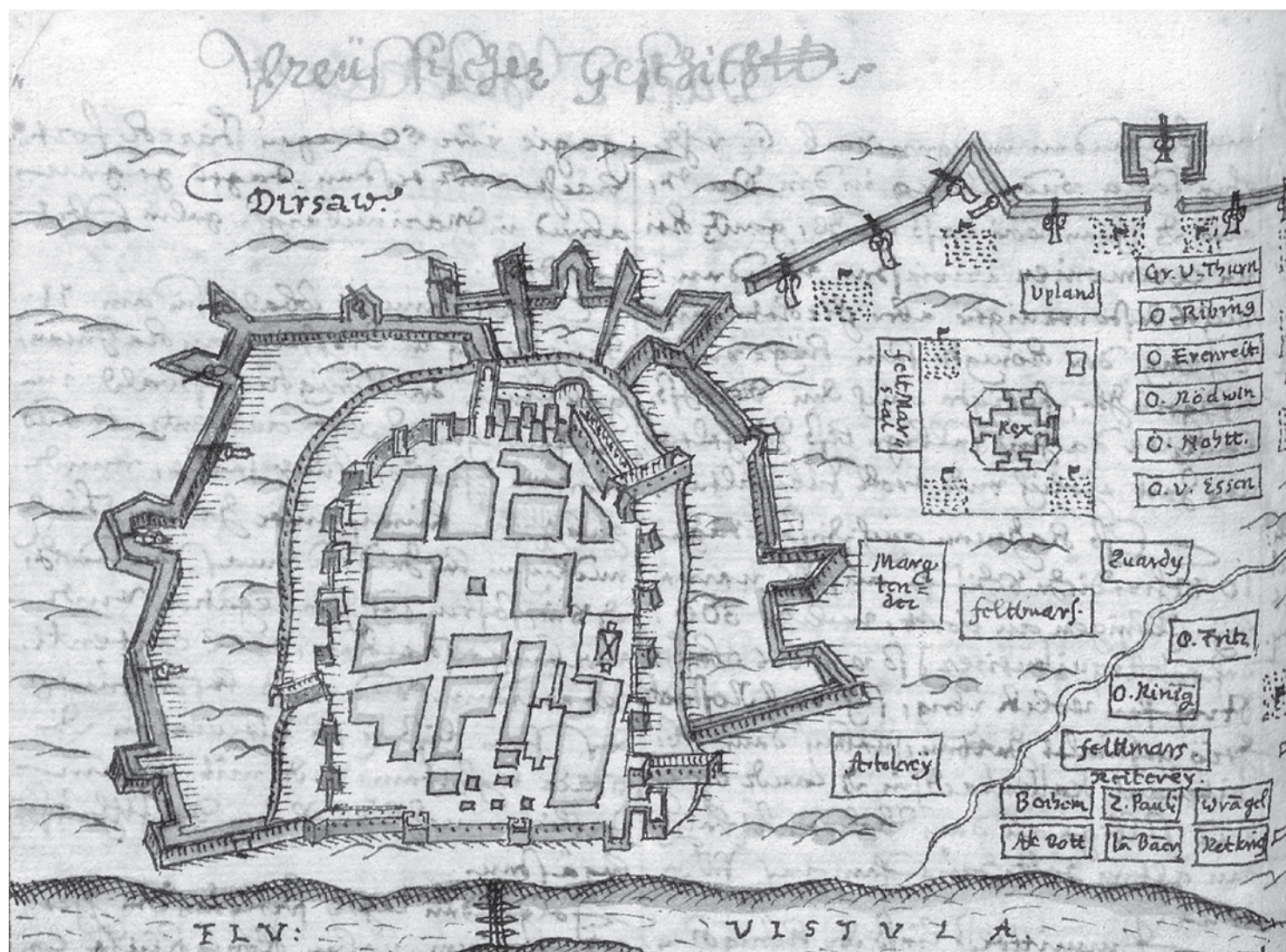

Pl. 1. Układ arkuszy mapy katastralnej, 1881–1886 (Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie)

II. 1. Sheet layout of the cadastral map, 1881–1886 (Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew)

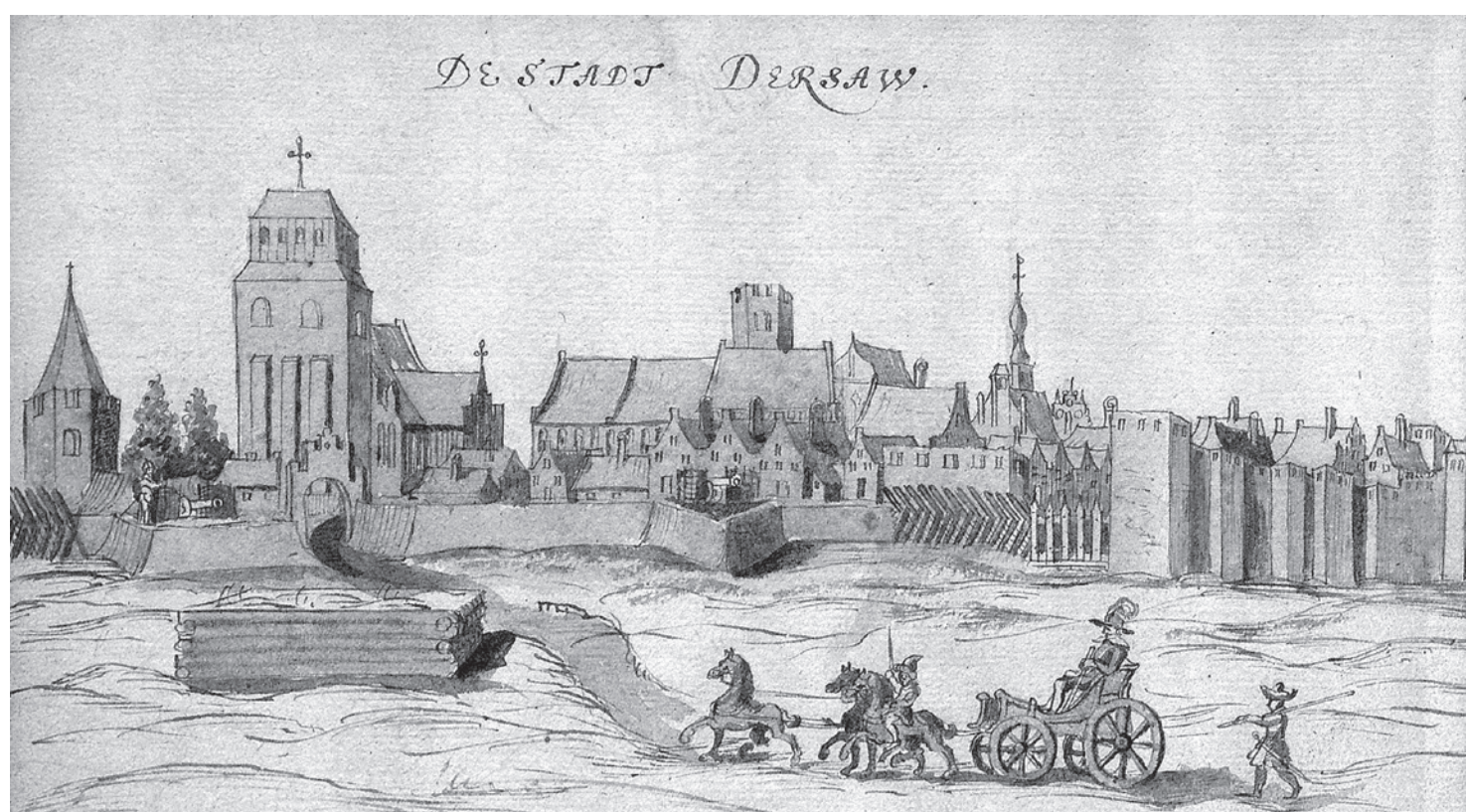

- Il. 2. Plan miasta Tczewa w okresie rządów zakonu niemieckiego (1308–1454) według Ireneusza Modzelewskiego (na podstawie: R. Landowski, *Tczew w czasie i przestrzeni*, Tczew 2008, il. 27, s. 49); 1 – Brama Wysoka; 2 – ratusz; 3 – pręgierz; 4 – Brama Wodna; 5 – Baszta Wodna; 6 – Brama Malborska; 7 – zamek; 8 – klasztor dominikanów; 9 – kościół parafialny; 10 – Baszta Klesza; 11 – Brama Młyńska; 12 – baszty i spichlerze
- Il. 2. Plan of the town of Tczew during the period of Teutonic Order rule (1308–1454) according to Ireneusz Modzelewski (based on: R. Landowski, *Tczew w czasie i przestrzeni*, Tczew 2008, il. 27, p. 49); 1 – Wysoka Gate; 2 – Town Hall; 3 – Pillory; 4 – Wodna Gate; 5 – Wodna Tower; 6 – Malbork Gate; 7 – Castle; 8 – Dominican Monastery; 9 – Parish Church; 10 – Klesza Tower; 11 – Młyńska Gate; 12 – Towers and granaries

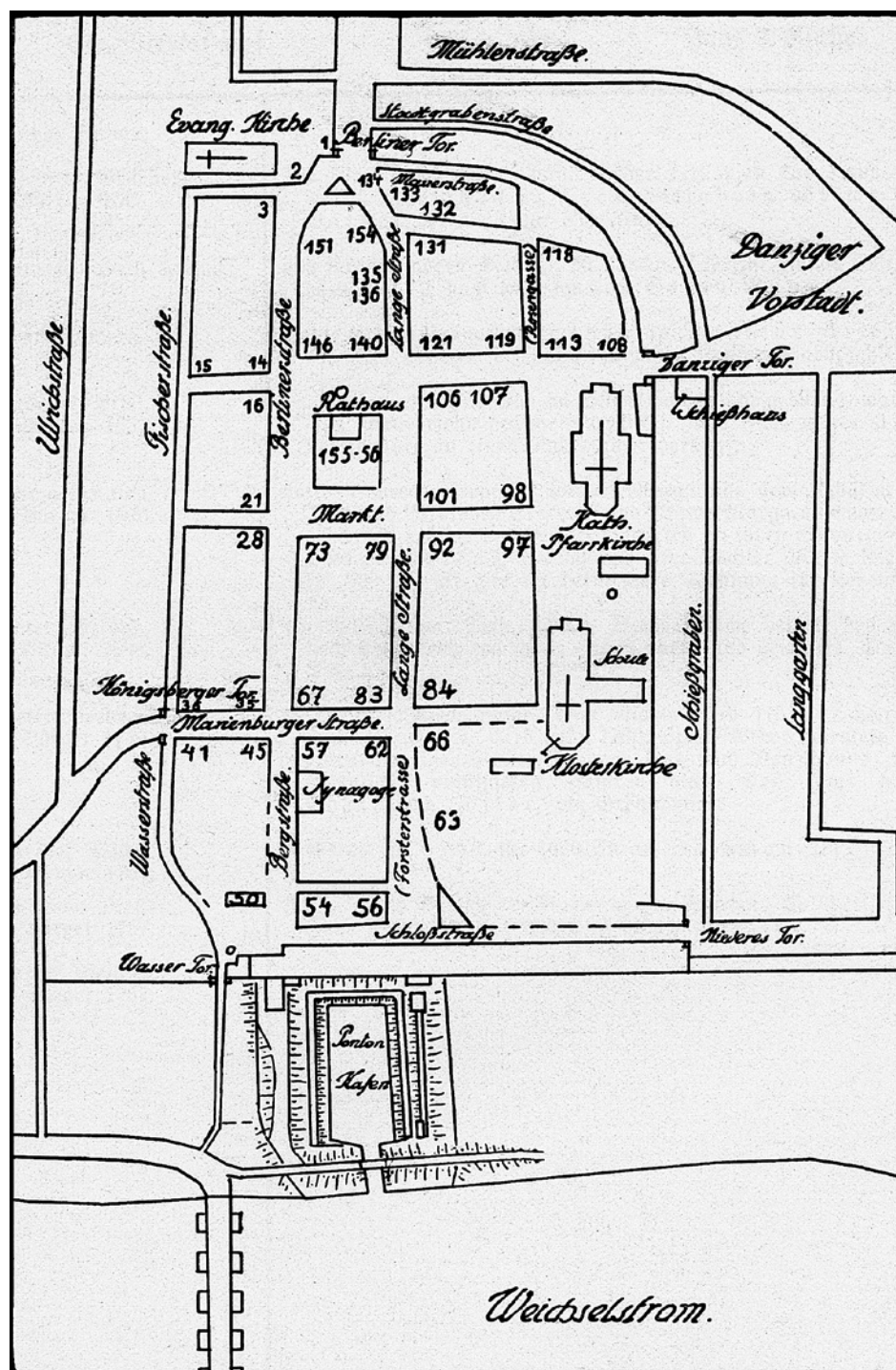
Il. 3. Tczew. Plan miasta i fortyfikacji, 1627, według Israela Hoppego (Archiwum Państwowe w Gdańsku, sygn. 492, nr 654, s. 296)

Il. 3. Tczew. Plan of the town and fortifications, 1627, according to Israel Hoppe (State Archives in Gdańsk, ref. no. 492, no. 654, p. 296)

Il. 4. Tczew. Widok na miasto od strony zachodniej, ok. 1627–1628, Abraham Boot, *Journal van de legatte gedaen in de jaren 1627 en 1628*, Amsterdam 1632 (Archiwum Państwowe w Gdańsku, sygn. I/63a/503)

Il. 4. Tczew. View of the town from the west, ca. 1627–1628, Abraham Boot, *Journal van de legatte gedaen in de jaren 1627 en 1628*, Amsterdam 1632 (State Archives in Gdańsk, ref. no. I/63a/503)

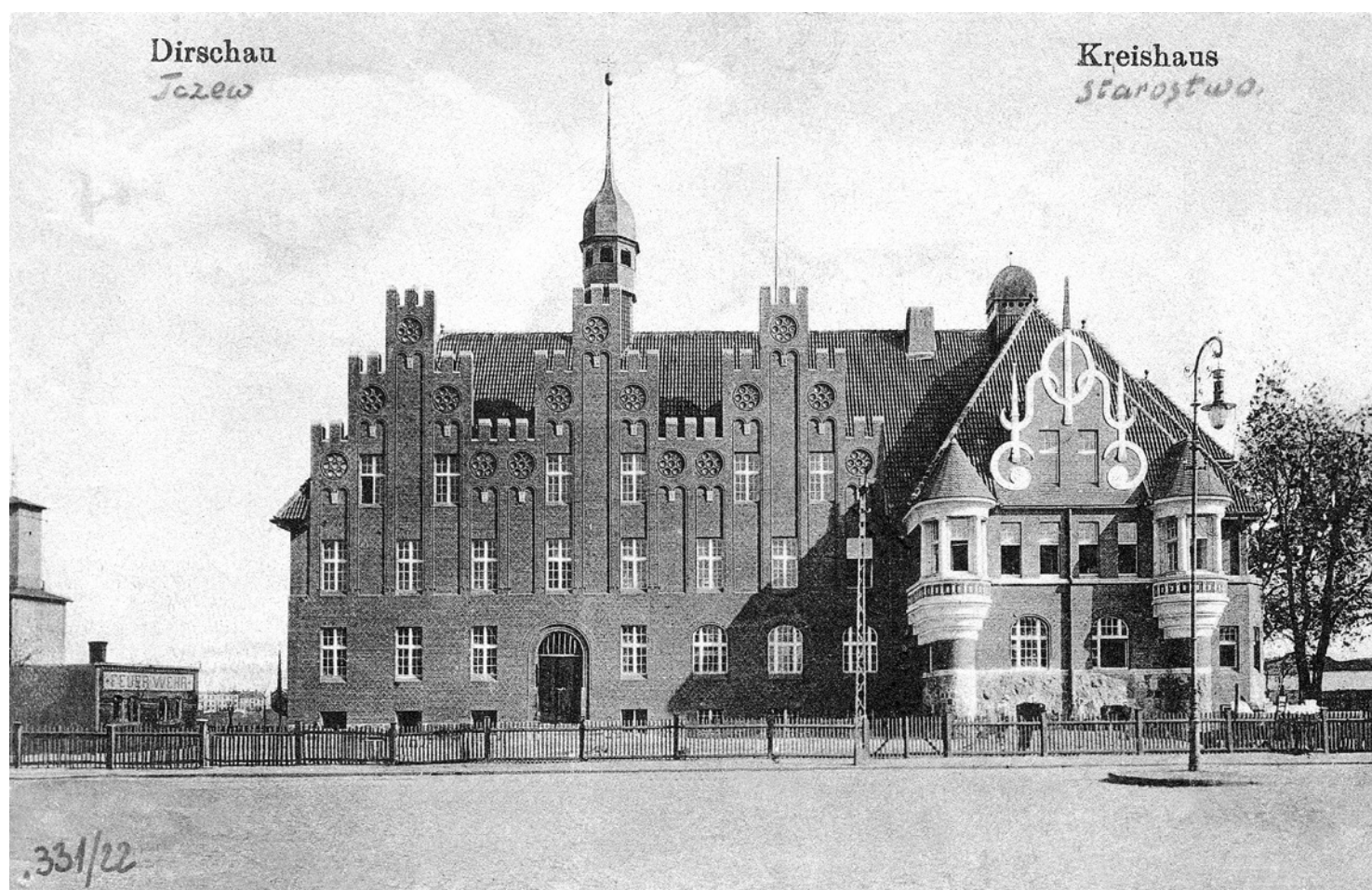
- Il. 5. Tczew. Plan miasta z połowy XIX w. według Kawerau (E. Kloß, *Das Grundbuch der Stadt Dirschau*, Danzig 1929, s. XIV)
- Il. 5. Tczew. Plan of the city from the mid-19th century according to Kawerau (E. Kloß, *Das Grundbuch der Stadt Dirschau*, Danzig 1929, p. XIV)

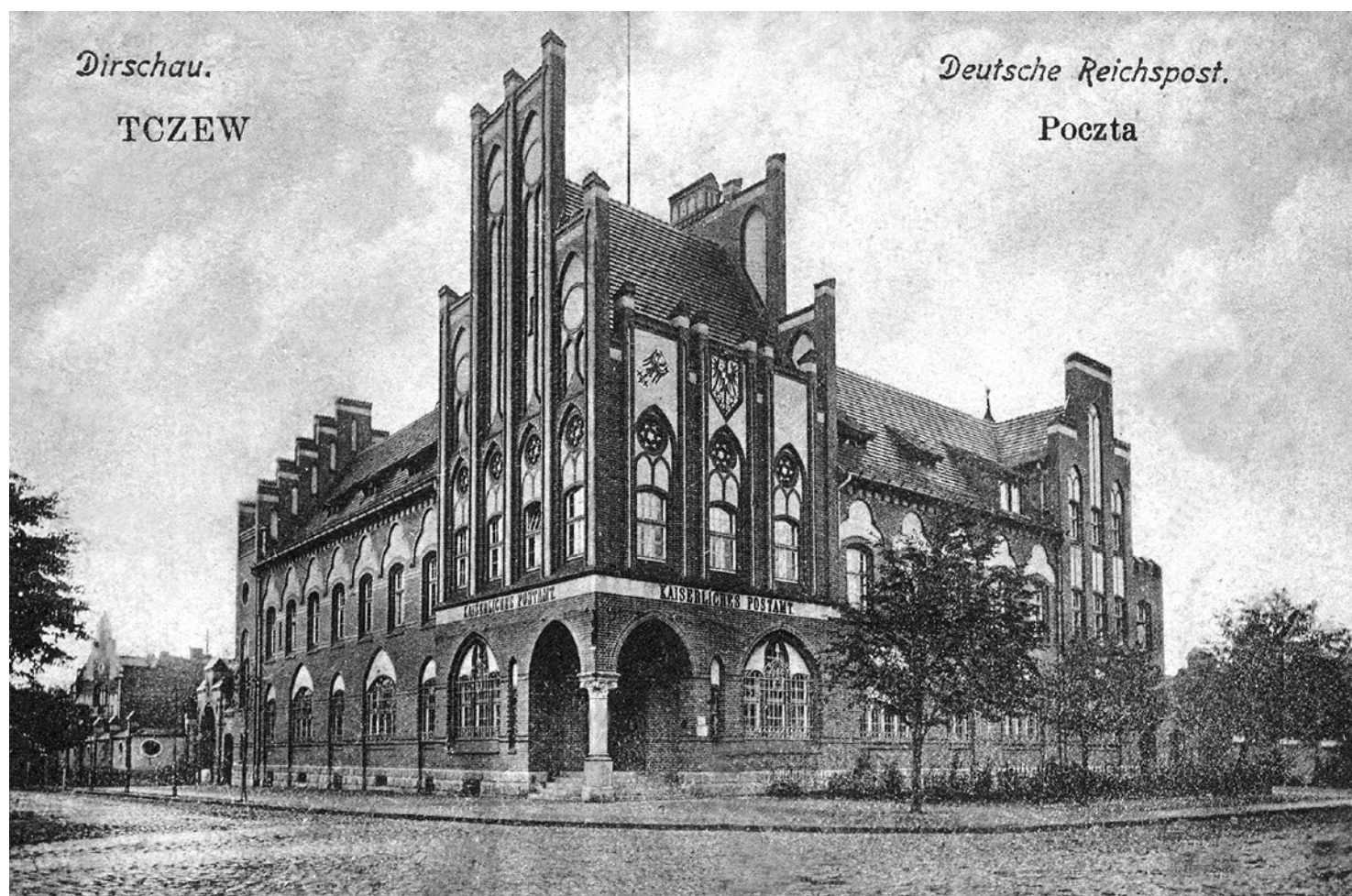
- Il. 6. Plan wsi Małe Czyżykowo i Duże Czyżykowo, 1820 (fragment mapy „Plan von dem Theil Weichsel Strohm”, Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, Berlin, sygn. XI. HA. C 50585)
- Il. 6. Plan of the villages of Małe Czyżykowo and Duże Czyżykowo, 1820 (fragment of the map “Plan von dem Theil Weichsel Strohm”, Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, Berlin, ref. no. XI. HA. C 50585)

- Il. 7. Tczew. Budynek dawnego sądu grodzkiego, 1847–1878, obecnie Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta, ul. J. Dąbrowskiego, 1939–1944 (karta pocztowa, wyd. Kunstanstalt Stengel & Co. G.m.b.H., Dresden, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt142, zbiór Tomasza Spionka)
- Il. 7. Tczew. Building of the former court 1847–1878, now Municipal Public Library, J. Dąbrowskiego Street, 1939–1944 (postcard, ed. Kunstanstalt Stengel & Co. G.m.b.H., Dresden, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt142, collection of Tomasz Spionek)

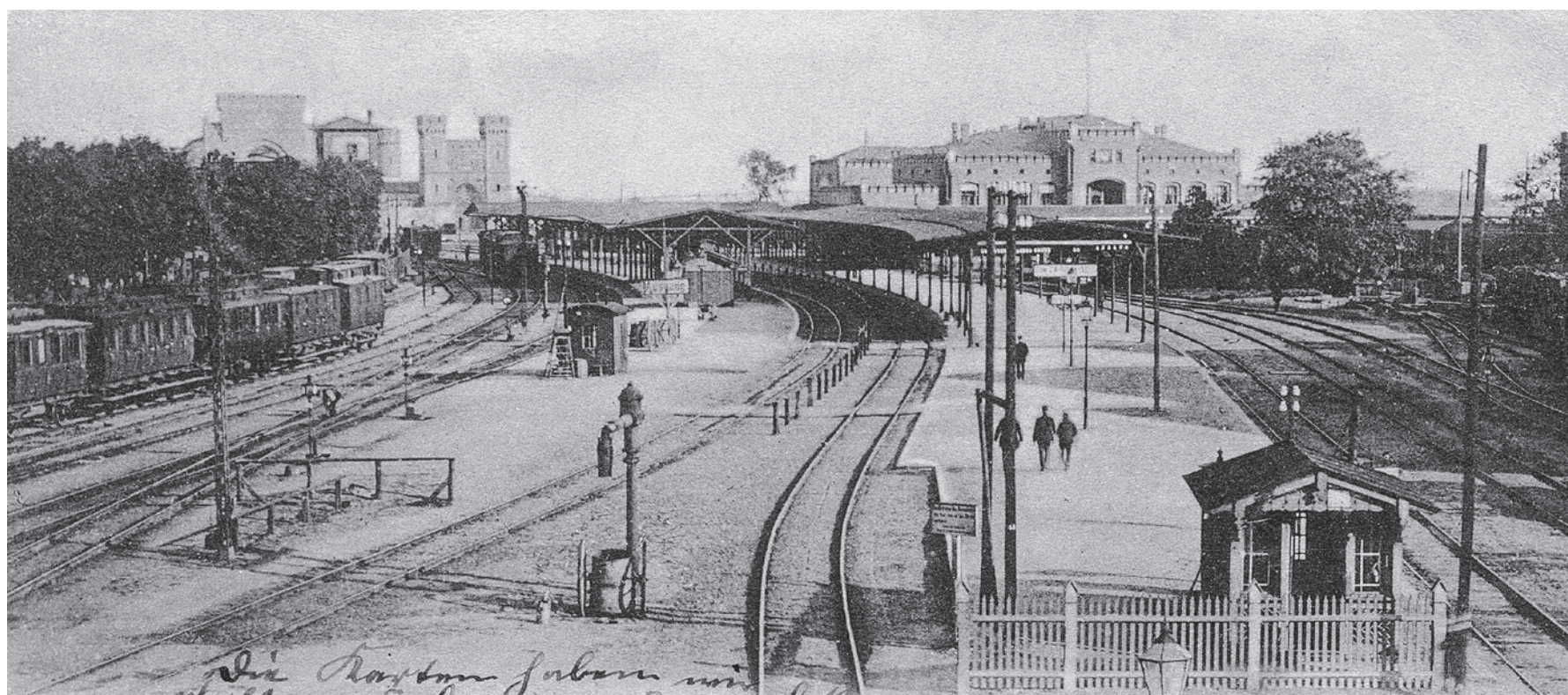
- Il. 8. Tczew. Budynek starostwa (Kreishaus), ok. 1909/1910 (karta pocztowa, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt266, zbiór Stanisława Zaczynskiego)
- Il. 8. Tczew. District administration building (Kreishaus), ca. 1909/1910 (postcard, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt266, collection of Stanisław Zaczynski)

- Il. 9. Tczew. Budynek poczty, 1905–1906, ul. J. Dąbrowskiego, ok. 1914 (karta pocztowa, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt115, zbiór Tomasza Spionka)
- Il. 9. Tczew. Post office building 1905–1906, J. Dąbrowskiego Street, ca. 1914 (postcard, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt115, collection of Tomasz Spionek)

- Il. 10. Tczew. Most drogowy i most kolejowy, ok. 1900–1908 (karta pocztowa, wyd. Reinicke & Rubin, Magdeburg, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt101, zbiór Tomasza Spionka)
- Il. 10. Tczew. Road bridge and railroad bridge, ca. 1900–1908 (postcard, ed. Reinicke & Rubin, Magdeburg, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt101, collection of Tomasz Spionek)

- Il. 11. Tczew. Dworzec kolejowy, tzw. stary dworzec, ok. 1901 (karta pocztowa, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt735, zbiór Ireneusza Dunajskiego)
- Il. 11. Tczew. Railroad station, the so-called “old station”, ca. 1901 (postcard, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt735, collection of Ireneusz Dunajski)

- Il. 12. Tczew. Parowa Fabryka Wódek i Likierów, obecnie ulica Chopina 12–13, 1891 (karta pocztowa, współczesna kopia, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. VI3c-1054/RZS)
- Il. 12. Tczew. The Steam Vodka and Liquor Factory, now 12–13 Chopina Street, 1891 (postcard, contemporary copy, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. VI3c-1054/RZS)

- Il. 13. Tczew. Budynek przy ul. Sobieskiego 10, pierwotnie fabryka maszyn rolniczych ok. 1900, od 1929 Szkoła Rzemieśniczo-Przemysłowa, ok. 1950 (fotografia, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. XI5c-11254)
- Il. 13. Tczew. Building at Sobieskiego Street no. 10, originally an agricultural machinery factory ca. 1900, from 1929 Craft and Industrial School, ca. 1950 (photo, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. XI5c-11254)

Il. 14. Tczew. Widok miasta od strony południowo-zachodniej, na pierwszym planie dawna fabryka wyrobów metalowych H. Kelcha, obecnie Muzeum Wisły, fot. Stanisław Zaczyński (fotografia, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. XV2b-1009/RZS)

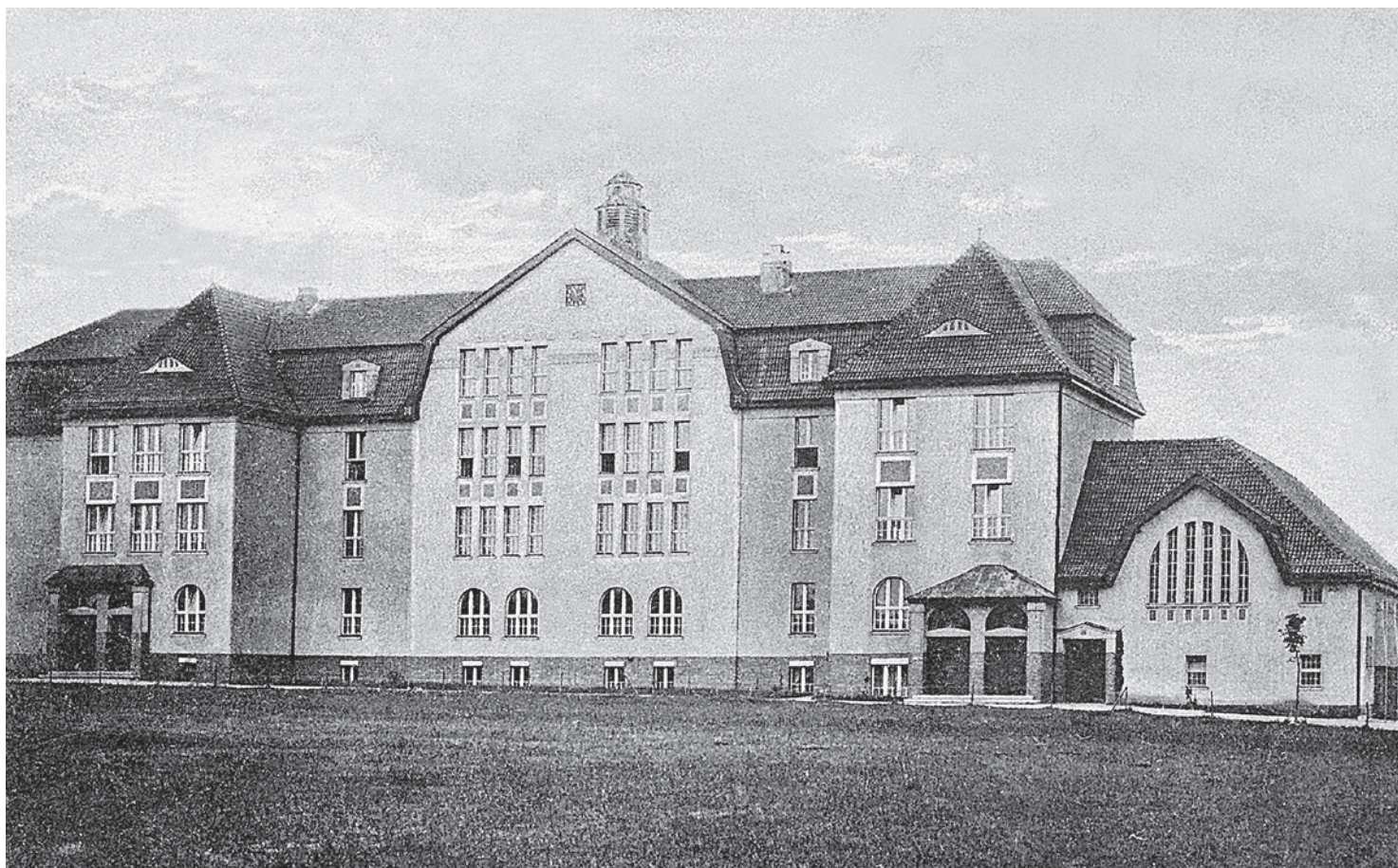
Il. 14. Tczew. View of the city from the southwest, in the foreground the former H. Kelch metalware factory, now the Vistula Museum, photo by Stanisław Zaczyński (photo, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. XV2b-1009/RZS)

- Il. 15. Tczew. Nowe Miasto, obecnie ulica Sobieskiego (wcześniej Goflerstrasse), 1912–1920 (karta pocztowa, wyd. Geschw. Ladwig, Tczew, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt173, zbiór Tomasza Spionka)
- Il. 15. Tczew. New Town, now Sobieskiego Street (formerly Goflerstrasse), 1912–1920 (postcard, ed. Geschw. Ladwig, Tczew, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt173, collection of Tomasz Spionek)

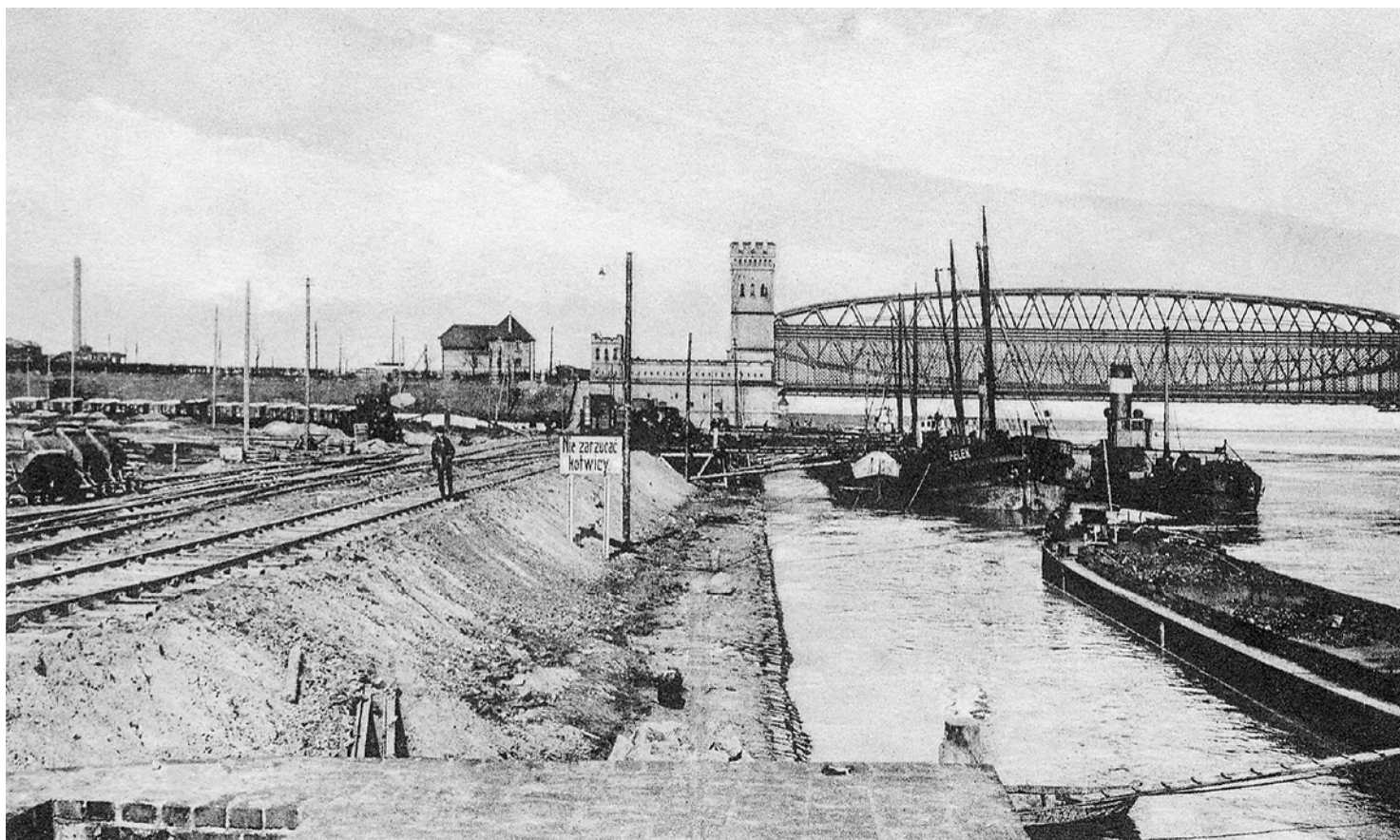
- Il. 16. Tczew. Widok na nabrzeże Wisły i mosty, na pierwszym planie tartak parowy i przystań przeladunku drewna, 1906 (karta pocztowa, wyd. Reinicke & Rubin, Magdeburg, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt561, zbiór Ireneusza Dunajskiego)
- Il. 16. Tczew. View of the Vistula River quay and bridges, steam sawmill and timber loading dock in the foreground, 1906 (postcard, ed. Reinicke & Rubin, Magdeburg, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt561, collection of Ireneusz Dunajski)

- Il. 17. Tczew. Budynek szkolny przy ulicy Szkoły Morskiej 1, 1912–1914 szkoła żeńska, 1920–1939 Szkoła Morska, ok. 1912–1914 (karta pocztowa, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt138, zbiór Tomasza Spionka)
- Il. 17. Tczew. School building at Szkoły Morskiej Street no. 1, 1912–1914 female school, 1920–1939 Maritime School, 1912–1914 (postcard, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt138, collection of Tomasz Spionek)

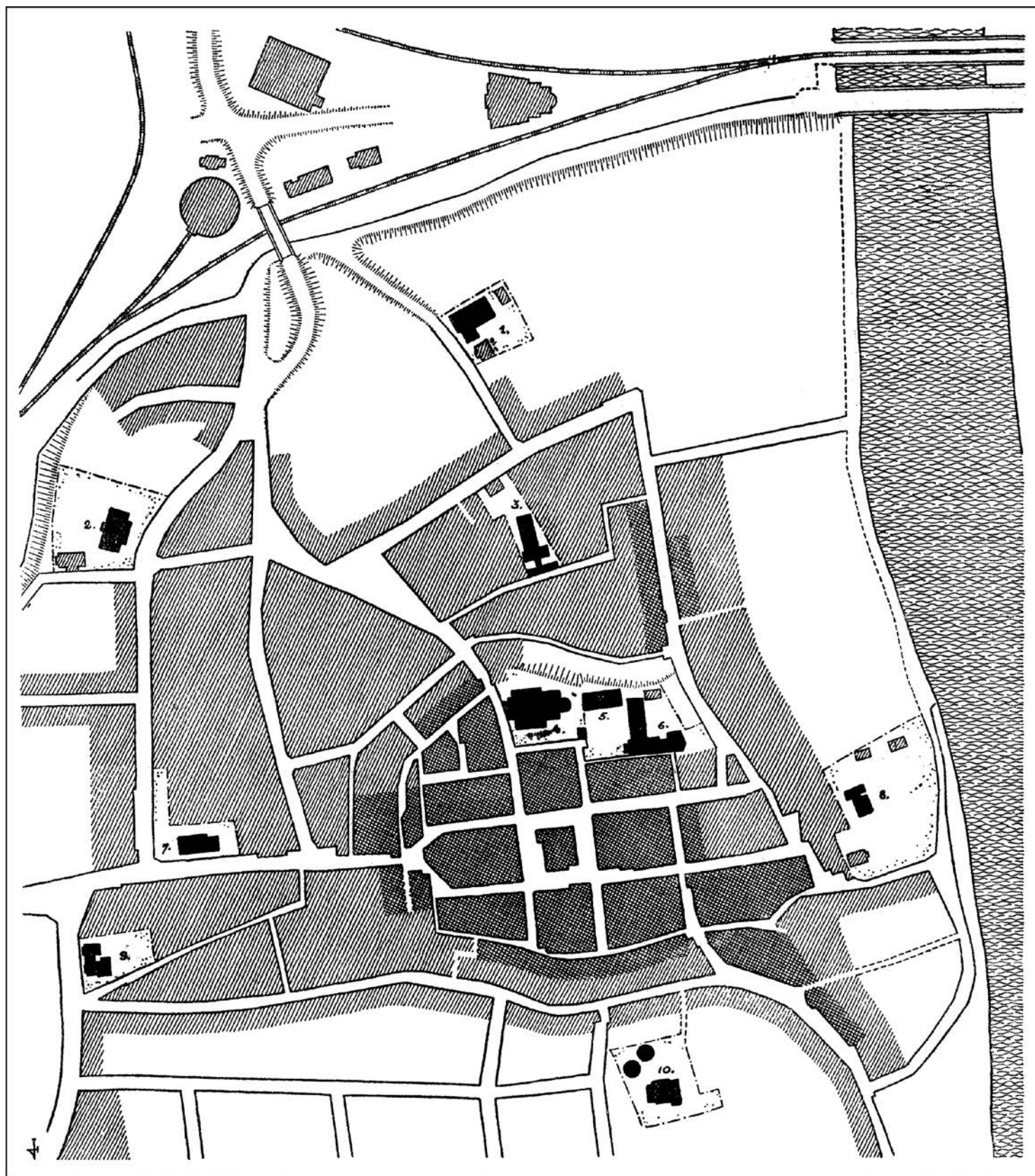
- Il. 18. Tczew. Panorama miasta od strony nowo założonego parku, ok. 1900–1916 (Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt548, zbiór Ireneusza Dunajskiego)
- Il. 18. Tczew. Panorama of the town from the side of the newly established park, ca. 1900–1916 (Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, Poczt548, collection of Ireneusz Dunajski)

- Il. 19. Tczew. Budowa portu, na pierwszym planie stanowiska do załadunku węgla, ok. 1924, fot. Stafański (wyd. Józef Kopczyński, Tczew, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt197, zbiór Tomasza Spionka)
- Il. 19. Tczew. Construction of the port, in the foreground coal loading stations, ca. 1924, foto by Stafański (ed. Józef Kopczyński, Tczew, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt197, collection of Tomasz Spionek)

- Il. 20. Tczew. Dawna szkoła niemiecka (Eichendorfschule), obecnie Zespół Szkół Technicznych, przy ul. Parkowej 1, 1936–1944 (karta pocztowa, wyd. Foto-Sönnke, Danzig, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt347, kolekcja Stanisława Zaczyńskiego)
- Il. 20. Tczew. The former German school (Eichendorfschule), now the Technical School Complex, at 1 Parkowa Street, 1936–1944 (postcard, ed. Foto-Sönnke, Danzig, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt347, collection of Stanisław Zaczyński)

- Il. 21. Tczew. Plan miasta, ok. 1929 (*Plany przeglądowe miast polskich. Seria pierwsza*, wyd. A. Kuncewicz, Warszawa 1929, s. LXXX); 1 – elektrownia; 2 – gimnazjum; 3 – szpital; 4 – kościół katolicki; 5 – szkoła; 6 – kościół ewangelicki; 7 – poczta; 8 – wodociągi; 9 – szkoła; 10 – gazownia
- Il. 21. Tczew. Town plan, ca. 1929 (*Plany przeglądowe miast polskich. Seria pierwsza*, ed. by A. Kuncewicz, Warsaw 1929, p. LXXX); 1 – power plant; 2 – gymnasium; 3 – hospital; 4 – Catholic church; 5 – school; 6 – Evangelical church; 7 – post office; 8 – waterworks; 9 – school; 10 – gasworks

- Il. 22. Tczew. Ulica Baldowska, w głębi po lewej stronie Osiedle za Parkiem, 1939–1944 (karta pocztowa, wyd. Foto-Sönnke, Danzig, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. Poczt344)
- Il. 22. Tczew. Baldowska Street, in the background on the left the Osiedle za Parkiem (Estate behind the Park), 1939–1944 (postcard, ed. Foto-Sönnke, Danzig, Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. Poczt344)

- Il. 23. Tczew. Zniszczone mosty na Wiśle, z lewej strony most kolejowy, z prawej strony most drogowy, 1939, zdjęcie Foto-Luban (Muzeum Wisły w Tczewie, sygn. FS 1569)
- Il. 23. Tczew. Destroyed bridges on the Vistula River, railroad bridge on the left, road bridge on the right, 1939, photo by Foto-Luban (Vistula River Museum in Tczew, ref. no. FS 1569)

Il. 24. Tczew. Widok z lotu ptaka na Osiedle Prątnica i Osiedle Garnuszeńskiego, 1992, zdjęcie Stanisław Zaczyński (Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. VI2a-7611/RZS)

Il. 24. Tczew. A bird's eye view of the Prątnica Estate and the Garnuszeński Estate, 1992, photo by Stanisław Zaczyński (Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. VI2a-7611/RZS)

- Il. 25. Tczew. Bloki mieszkalne przy ul. Żwirki na Osiedlu Suchostrzygi, 1988, zdjęcie Stanisław Zaczynski (Muzeum Wisły w Tczewie, sygn. FS 671/112, zbiór Stanisława Zaczynskiego)
- Il. 25. Tczew. Residential blocks on Żwirki Street in Suchostrzygi Housing Estate, 1988, photo by Stanisław Zaczynski (Vistula Museum in Tczew, ref. no. FS 671/112, collection of Stanisław Zaczynski)

- Il. 26. Tczew. Osiedle Czyżykowo, bloki mieszkalne przy ulicy Konarskiego, lata 70. XX w., zdjęcie Leon Wawrzyniak (Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta w Tczewie, sygn. K260/58 jpg)
- Il. 26. Tczew. Czyżykowo estate, residential blocks on Konarskiego Street, 1970s, photo by Leon Wawrzyniak (Aleksander Skultet Municipal Public Library in Tczew, ref. no. K260/58 jpg)

